

Irakin tilanne, lokakuu 2015

1. Yleistilanne - kamppailu ISISiä vastaan, mielenosoitukset ja uudistukset

Irakin turvallisuusjoukkojen, kurdiarmeijan ja shiialaisten militioiden yhteistyötä on tiivistetty pitkin kuluva vuotta taistelussa Keski-Irakin sunnialueita kesällä 2014 vallannutta terroristijärjestö ISISiä vastaan. Poliittiset ja uskonnolliset johtajat ovat julistaneet uskonnollista suvaitsevaisuutta. Alueelliset ja kansainväliset tahot tukevat Irakia ISISin vastaisessa kamppailussa. Pääministeri Haider al-Abadi on sitoutunut kansallisen dialogin edistämiseen.¹ Abadi vaikuttaa aikaisempaa pääministeriä halukkaammalta tekemään kompromisseja Irakin sunnien ja kurdien kanssa.²

ISIS-konflikti jatkuu, ja ISISin kukistamisen arvioidaan kestävän vielä pitkään.³ Tällä hetkellä Irakin turvallisuusjoukot ja niihin liitoksissa olevat militiat priorisoivat Anbarin läänin suurten kaupunkien (Falluja, Ramadi) valtaamista. Tähän liittyvät valmistelut ovat kestäneet kuukausia.⁴ Anbarin läänin priorisoinnin vuoksi Nineven läänissä sijaitseva Mosulin kaupunki ja muut ISISin hallussa olevat alueet odottavat vuoroaan. Irakin joukkoja dominoivien shiiojen silmissä kaikki Irakin merkittävät shiialaiset alueet on turvattu ISISiltä, eikä militioilla ole kenties halua tai resursseja lähteä ainakaan samanaikaisesti lähteä vapauttamaan sekä Ramadia ja Fallujaa että muita alueita kuten Mosulin kaupunkia. Lisäksi pelätään Mosulin taistelun potentiaalisesti aiheuttamaa suurta miehistötappiota.⁵

Huhtikuussa 2015 Irakin armeijan tueksi perustetut uudet shiialaiset militiat⁶ on virallistettu. Militioiden rooli operaatioissa ISISiä vastaan on merkittävä.⁷ Militiat ovat suorittaneet oikeudenloukkuksia sunneja ja kurdeja vastaan. Shiialainen suurajatolla Ali al-Sistani antoi helmikuussa 2015 fatwan, jonka mukaan militioiden tulisi pidättäytyä kostoiskuista siviilejä vastaan. Myös pääministeri Abadi on vaatinut, että ISISiä vastaan taistelevat joukot suojelevat siviilejä ja heidän omai-

¹ UN Security Council 1.5.2015, s. 1, 15 ja 13.7.2015, s. 1.

² CRS 16.9.2015, johdanto.

³ UN Security Council 13.7.2015, s. 15; blogi Musings on Iraq 19.8.2015.

⁴ The Long War Journal 21.8.2015.

⁵ blogi Musings on Iraq 19.8.2015; The Washington Institute 8.9.2015.

⁶ Shiialainen suurajatolla Ali al-Sistani antoi kesäkuussa 2014 fatwan, jolla kutsuttiin kansalaisia puolustamaan Irakia ja sen pyhiä paikkoja ISISiä vastaan. Tämän seurauksena lukuisia irakilaisia värväytyi shiiamilitioiden riveihin. Näin syntyneitä joukkoja kutsutaan termillä Hashd al-Shaabi, engl. Popular Mobilization Forces (PMU)/ Popular Mobilization Forces (PMF). Militioihin arvioidaan kuuluvan noin 100 000 taistelijaa. he ovat pääasiassa shiioja, mutta myös joitakin kurdeista, sunneista, kristityistä ja jesideistä muodostettuja militioita kuuluu PMU-joukkoihin. (CRS 16.9.2015, s. 15, Al Arabiya 28.9.2015, Newsweek 28.2.2015). Lisäksi Irakissa on merkittäviä, osittain hallintoon linkittyneitä vanhempia militioita kuten Badrin organisaatio, Asaib Ahl al-Haq ja Saraya al-Salaam (ent. Mahdin armeija). Nämä kaikki ottavat osaa taisteluun ISISiä vastaan. Vanhemmat militiat saavat yleensä tukea myös Iranin armeijalta, jonka edustajia on nähty militioiden rinnalla esimerkiksi Tikritin kaupungin valtauksen yhteydessä.

⁷ UN Security Council 13.7.2015, s. 15; Al Arabiya 28.9.2015; The Washington Institute 8.9.2015.

suuttaan.⁸ Shiialaisten militioiden vaikutusvalta Irakissa on merkittävästi kasvanut, etenkin kun Irakin armeija ja poliisi ovat kokeneet vakavia takaiskuja kamppailussa ISISiä vastaan.⁹

Irakiin on suunniteltu pääministeri Abadin johdolla myös kansalliskaartia, joka muodostettaisiin paikallisista shiiojen ja sunnien joukoista. Sunnialueilla kansalliskaartia voisi verrata sahwa-joukkoihin, jotka pyrkivät takavuosina kukistamaan keskuudestaan ISISiä edeltänyttä Irakin al-Qaidaa, mutta hajosivat koska niitä ei rahoitettu eikä integroitu riittävästi Irakin turvallisuusjoukkoihin. Nyt suunnitteilla olevaa kansalliskaartia johdettaisiin läänitasolta. Kansalliskaartia koskevaa lakiluonnosta on käsitelty pitkin vuotta, mutta vanhat Iranista tukea saavat shiialaiset militiat ovat vastustaneet kansalliskaartia, koska sen perustaminen vähentäisi militioiden vaikutusvaltaa. Kansalliskaartin perustaminen on tällä hetkellä jäissä, vaikka sillä on esimerkiksi shiialaisen suurajattelolla Ali al-Sistanin tuki.¹⁰

Kesästä 2015 lähtien on eri puolilla Irakia ollut laajoja mielenosoituksia korruptiota ja peruspalveluiden kuten sähkönjakelun puutteita vastaan. Kansaa tyynnyttääkseen pääministeri Haider al-Abadi on tekemässä laajoja uudistuksia Irakin hallinnossa. Uudistuksiin kuuluu esimerkiksi ministeriöiden lopettaminen ja yhdistäminen, sekä lukuisten sektaarisin perustein jaettujen korkeiden virkojen lakkauttaminen. Vaarana on, että hallintoa muutetaan entistä enemmän shiipainotteiseksi.¹¹ Ongelmallista on myös ihmisoikeusministeriön ja naisten asioiden ministeriön lakkauttaminen.¹² Uudistukset saattavat vähentää puoluevaltaa ja poliittisia virkanimityksiä.¹³

Osana uudistuksia on pääministeri Abadi lakkauttanut elokuussa 2015 varapresidenttien virat. Virkojen lopettamisen taustalla on osaltaan se, että entinen pääministeri ja myöhemmin varapresidenttinä toiminut Nuri al-Maliki on noussut haastamaan pääministeri Abadin valtaa.¹⁴ Osa shiialaisista militioista tukee Malikin pyrkimyksiä.¹⁵ Irakin parlamentissa laajaa kannatusta saaneet uudistukset ovat toisaalta lujittaneet pääministeri Abadin asemaa.¹⁶ Irakin viimeaikaisissa mielenosoituksissa on kyse myös shiaryhmittymien valtakamppailusta, ja niissä on esiintynyt sekä pääministeri Abadin tukijoita että vastustajia.¹⁷

2. Irakin Kurdistan

Irakin Kurdistanin eli KRG:n alueen kolmen läänin (Dohuk, Erbil, Suleimania) turvallisuustilanne on pysynyt melko vakaana. KRG:n alue saa sotilaallista tukea kansainväliseltä yhteisöltä. Turkin armeija on tehnyt viime kuukausina joitakin operaatioita Irakin Kurdistanin pohjoisosan syrjäiseen vuoristoon siellä majailevia Turkin kurdien PKK- sissejä vastaan.¹⁸ KRG:n alueen pääkaupungin Erbilin Ainkawan alueella tapahtui 17.4. ISISin pommi-isku, jossa sai surmansa kolme henkilöä ja 14 loukkaantui. ISIS ilmoittautui pommi-iskun tekijäksi.¹⁹

⁸ UN Security Council 1.5.2015, s. 3, 16; CRS 16.9.2015, s. 29.

⁹ NPR 23.6.2015.

¹⁰ UN Security Council 1.5.2015, s. 2 ja 13.7.2015, s. 3; CRS 16.9.2015, s. 25; Niqash 3.9.2015 (2).

¹¹ CRS 16.9.2015, johdanto.

¹² Ekurd Daily 17.8.2015; Niqash 17.9.2015 (3).

¹³ Stratfor 14.8.2015.

¹⁴ CRS 16.9.2015, s. 26.

¹⁵ ISW 29.1.2015.

¹⁶ RFE/RL 13.8.2015.

¹⁷ The Washington Institute 8.9.2015.

¹⁸ Stratfor 8.9.2015, 19.9.2015; Niqash 17.9.2015 (1).

¹⁹ UN Security Council 1.5.2015, s. 6.

Irakin Kurdistanissa tuli toukokuussa 2015 voimaan vähemmistöjä koskeva laki, joka vahvistaa vähemmistöjen siviili-, poliittiset, taloudelliset kulttuuriset oikeudet. Lain tulisi vähentää vähemmistöihin kohdistunutta diskriminaatiota.²⁰ KRG:n alue on saanut oman, Irakin keskushallinnosta erillisen vaalikomission, jonka toiminta alkoi 1.3.2015.²¹

Irakin Kurdistanin puolueet ovat kiistelleet siitä, kuinka sekulaarin perustuslain tulee olla, josko kansan tai parlamentin tulisi valita presidentti, tulisiko KRG:n alueen perustuslain olla linjassa Irakin perustuslain kanssa ja mitä tehdä ns. kiistellyille alueille kuten Kirkukille.²² KRG:n alueen presidentin, KDP-puolueesta tulevan Masud Barzanin ylimääräinen kahden vuoden virkakausi päättyi elokuussa, mutta hän jatkaa toistaiseksi toimessaan.

Virkamiesten maksamattomien palkkojen, peruspalveluiden puutteiden ja presidentinvirkaan liittyvän epämääräisyyden johdosta nähtiin lokakuun toisena viikonloppuna mielenosoituksia Barzanin edustamaa KDP-puoluetta vastaan eri puolilla Suleimanian lääniä. Mielenosoituksissa hyökättiin muun muassa KDP-puolueen toimistoihin. Turvallisuusjoukot ampuivat tiettävästi kolme henkilöä Qaladzessa, ja kymmeniä ihmisiä on loukkaantunut mielenosoitusten aikana.²³

Mielenosoitusten seurauksena Irakin Kurdistanin pääministeri Nechirvan Barzani erotti neljä ministeriä ja kurdiparlamentin puhemiehen. Kaikki erotetut kuuluvat Gorran-puolueeseen. Viime vuosina kurdien valtapuolueita (KDP ja PUK) haastamaan noussut Gorran on kannattanut presidentin valtaoikeuksien kaventamista, kun taas KDP vastustaa sitä. Gorran-puolueen TV-kanavan KNN:n toimistoja on suljettu Erbilin ja Dohukin lääneissä.²⁴ YK:n Irakin erikoislähettiläs on keskustellut 14.10. KRG:n hallituksen ja poliittisten puolueiden johtajien kanssa, ja kiitellyt heidän toimiaan tilanteen rauhoittamiseksi.²⁵

3. Keski-Irak

- **ISIS ja sen valtaamat alueet, oikeudenloukkaukset**

ISIS valtasi kesällä 2014 alueita seuraavissa lääneissä Bagdadin länsi- ja pohjoispuolella: Nineve, Salah al-Din, Kirkuk, Diyala, Anbar. Irakin konflikti ja väkivaltaisuudet keskittyivät pitkälti niille alueille, jotka ISIS on vallannut. ISISiä vastaan on taisteltu tänä vuonna etenkin Anbarin, Nineven ja Salah al-Dinin lääneissä.²⁶ ISIS valtasi toukokuussa 2015 Anbarin läänin pääkaupungin Ramadin. Irakin armeija, shiiamilitiat ja eräät sunniheimot joiden jäseniä on ollut sahwa-joukoissa, pyrkivät paraikaa valtaamaan Ramadin takaisin.²⁷

YK:n turvallisuusneuvoston mukaan ISIS syyllistyy systemaattisiin ja laajamittaisiin väkivaltaisuuksiin valtaamallaan alueilla. Väkivaltaisuudet ovat kohdistuneet Keski-Irakissa muun muassa etnisiin ja uskonnollisiin vähemmistöihin kuten jesideihin, kristittyihin, feilikurdeihin, kakaihin, shabakeihin, shiioihin ja turkmeeneihin.²⁸ Lukuisten surmien lisäksi ISIS on ottanut tuhansia jesideihin

²⁰ UN Security Council 13.7.2015, s. 4.

²¹ UN Security Council 1.5.2015, s. 9.

²² Niqash 2.7.2015.

²³ Policy Watch 2468, 12.8.2015; Kurdish Globe 28.9.2015; Rudaw 11.10.2015; Stratfor 13.10.2015.

²⁴ RFE/RL 13.10.2015.

²⁵ UN News Centre 14.10.2015.

²⁶ UN Security Council 1.5.2015, s. 4 ja 13.7.2015, s. 2; Carnegie Endowment for National Peace 8.10.2015.

²⁷ UN Security Council 13.7.2015, s. 2; blogi Musings on Iraq 19.8.2015.

²⁸ Myös lähinnä Bagdadissa asuvan mandealaisen vähemmistön tilannetta on kuvattu turvattomaksi. (CRS 16.9.2015, s. 31)

ja muihin vähemmistöihin kuuluvia naisia ja tyttöjä vangeiksi. He ovat monesti joutuneet ihmis-
kaupan ja seksuaalisen väkivallan kohteiksi.²⁹

Vähemmistöt ovat paenneet tai ajettu pois ISISin valtaamista kaupungeista ja kylistä, etenkin Ni-
neven ja Kirkukin lääneissä. Näillä alueilla väestö on homogenisoitunut, ja historialliseen kulttuu-
rien rinnakkaiseloon on tullut katkos.³⁰

ISIS on kontrolloinut tiukasti ihmisiä valtaamillaan alueilla ja suorittanut heitä kohtaan oikeuden-
loukkauksia, kuten teloituksia ja sieppauksia. Ihmisoikeusloukkauksiksi voidaan laskea myös
ISISin tuomioistuinten langettamia tuomioita.³¹ Esimerkkinä ISISin kontrollista, voi Mosulissa saa-
da surmansa, jos yrittää paeta tai auttaa ihmisiä kaupungista pako. Naisten liikkumista on Mo-
sulissa rajoitettu, ja kaikkien miesten on käsketty kasvattaa parta sekä pukeutua yhdenmukaises-
ti.³²

Miehiä koskevien käskyjen taustalla on ISISin taistelijoiden pelko joutua ulkonäkönsä perusteella
kaupungissa toimivien vastarintaryhmien iskujen kohteiksi. Vastarintaryhmät surmaavat ISISin
taistelijoiden lisäksi ISISin kanssa yhteistyötä tehneitä henkilöitä.³³ Vaikka ISIS ei periaatteessa
päästä ihmisiä pois Mosulista, ISISin taistelijat ottavat kuitenkin vaivihkaa provisiota salakuljettajil-
ta, jotka vievät ihmisiä pois ISISin hallitsemalta alueelta maksua vastaan.³⁴

ISISin iskujen kohteeksi joutuu tyypillisesti ihmisiä, joiden oletetaan olevan liitoksissa Irakin hallin-
toon, tai jotka vastustavat ISISin ideologiaa. Tällaisia henkilöitä ovat muun muassa poliisit ja tur-
vallisuusjoukkojen jäsenet sekä ISISiä vastustavien heimojen jäsenet.³⁵ ISIS julkaisi elokuussa
listoja 2070:stä Mosulissa teloittamastaan ihmisestä.³⁶ ISIS on myös syyllistynyt Irakin kulttuuripe-
rinnön tuhoamiseen, ja on hajottanut monia uskonnollisesti ja kulttuurisesti merkittäviä kohteita.³⁷

- **Alueiden takaisin valtaus ISISiltä, shiialaisten militioiden ja peshmergojen toimet**

Maaliskuussa 2015 Irakin pääministeri Haider al-Abadi ilmoitti laajojen, Anbarin ja Salah al-Dinin
lääneihin kohdistuvien sotilasoperaatioiden alkamisesta.³⁸ Keväällä Irakin turvallisuusjoukot,
peshmergat ja shiiamilitiat valtasivat ISISiltä alueita Salah al-Dinin läänissä. Hallituksen joukot
saivat merkittävän voiton huhtikuussa jolloin Tikritin kaupunki vallattiin ISISiltä.³⁹

Irakin shiiamilitiat ovat olleet armeijaa merkittävämmässä roolissa useassa operaatiossa.⁴⁰ Militiat
ovat syyllistyneet ISISiltä vapauttamillaan alueilla kuitenkin myös moniin oikeudenloukkauksiin
paikallisväestöä, muun muassa sunneja ja kurdeja kohtaan. Uhreina on ollut muun muassa ISISin

²⁹ MRG 2015, s. 231; UN Security Council 1.5.2015, s. 10 ja 13.7.2015, s. 2.

³⁰ MRG 2015, s. 228, 231.

³¹ UN Security Council 1.5.2015, s. 10.

³² UN Security Council 13.7.2015, s. 10; Niqash 17.9.2015 (2).

³³ RFE/RL 22.9.2015.

³⁴ RFE/RL 24.8.2015. Samanlainen ISISin ja salakuljettajien kytkös on havaittu esimerkiksi Kirkukin Hawi-
jan ja Daquqin piirikunnissa. Myös kurdisotilaiden väitetään hyötynneen Kirkukin läänissä ihmisten salakulje-
tuksesta pois ISISin alueelta. Kurdit ovat kiistäneet tämän. (Niqash 15.7.2015, Factiva/ BBC 7.10.2015)

³⁵ UN Security Council 1.5.2015, s. 10 ja 13.7.2015, s. 9.

³⁶ Niqash 27.8.2015.

³⁷ UN Security Council 1.5.2015, s. 10.

³⁸ UN Security Council 1.5.2015, s. 2.

³⁹ UN Security Council 1.5.2015, s. 5.

⁴⁰ Niqash 30.7.2015.

kanssa yhteistyötä tehneitä tai siitä epäiltyjä henkilöitä, ja entisiä Baath-puolueen jäseniä. Myös heidän talojaan on tuhottu.⁴¹

Shiiamilitioiden ohessa myös paikalliset ryhmät ovat osallistuneet iskuihin. Esimerkiksi Nineven läänin Sinjarin piirikunnassa jesidien aseelliset ryhmät surmasivat kostoksi sunniarabeja ja hajottivat heidän kyliään, koska epäilivät kyläläisten olleen liitoksissa ISISiin.⁴² Tikritissä paikallinen sunnimilitia tuhosi ISISin kanssa yhteistyötä tehneiden naapureidensa taloja.⁴³

Shiiamilitiat ovat myös teloittaneet kiinni saamiaan ISISin jäseniä.⁴⁴ Monet vapautetuilla alueilla elävät, ISISiin liittyneiden miesten perheenjäsenet pelkäävät paikallisten kostotoimia.⁴⁵ ISISin hallitsemilla alueilla osa sunneista luottaa sektaarisista syistä enemmän ISISiin sen autoritaarisista otteista huolimatta kuin shiialaisiin militeihin.⁴⁶

Keski-Irakin vapautetuilla alueilla on myös pelattu poliittista peliä nimitysten avulla. Esimerkiksi Diyalan läänin kuvernööriksi nimitettiin toukokuussa eräs shiiamilitia Badrin organisaation johtaja.⁴⁷ Tämä vahvistaa shiiojen asemaa Diyalassa, jota menestyksellisesti vallattiin ISISiltä vuodenvaihteessa.⁴⁸ Diyalan läänissä ISISiltä vallatut alueet ovat pysyneet pitkälti hallituksen kontrollissa 2015. Diyalassa ovat kuitenkin ISISin iskut jatkuneet, pommi-iskuja on ollut esimerkiksi Baquban kaupungissa.⁴⁹

YK:n mukaan ihmisiä on alkanut vähittäin palata ISISiltä vapautetuille alueille Nineven, Salah al-Dinin ja Diyalan lääneissä. Paluu on kuitenkin hidasta, koska ISISiltä alueet vallanneisiin militeihin ei luoteta. Paluumuuttajat tarvitsevat myös tukea, koska heidän kaupungeissaan ja kylissään on taisteltu raskaasti, ja infrastruktuuri sekä peruspalvelut ovat laajalti tuhoutuneet. Vapautetut alueet tarvitsevat merkittävää jälleenrakennusta. Jälleenrakennustyöt onkin aloitettu.⁵⁰ Esimerkiksi Tikritiin on palannut muutama tuhat asukasta, mutta tiettyihin kaupunginosiin ei ole palattu niissä majoilevien militioiden pelossa ja kotien tuhoutumisen vuoksi.⁵¹

Hallituksen joukot ovat vallanneet alueita ISISiltä Kirkukin läänissä, Kirkukin kaupungin etelä- ja länsipuolella sijaitsevilla alueilla.⁵² Kirkukin kaupunki on ollut kurdijoukkojen hallussa maaliskuusta 2015 lähtien.⁵³ Taistelut ISISiä vastaan jatkuvat Daquqin ja Hawijan piirikunnissa.⁵⁴ Salah al-Dinin läänissä taistelu ISISiä vastaan muun muassa Baijin kaupungista ja öljynjalostamosta on jatkunut pitkin vuotta.⁵⁵

Nineven läänissä on Mosulin kaupunki ollut vuoden ja kolme kuukautta ISISin hallussa. Aikaisemmin monietnisessä ja -uskonnollisessa kaupungissa on nykyään lähinnä sunnimuslimeja. Turvallisuusjoukkojen taistelu ISISiä vastaan jatkuu Nineven läänissä, muun muassa Sinjarin pii-

⁴¹ UN Security Council 13.7.2015, s. 10; Human Rights Watch 20.9.2015.

⁴² Niqash 30.7.2015.

⁴³ HRW 20.9.2015.

⁴⁴ UN Security Council 1.5.2015, s. 11.

⁴⁵ Niqash 20.8.2015.

⁴⁶ The New York Times 16.6.2015.

⁴⁷ UN Security Council 13.7.2015, s. 2.

⁴⁸ Al Arabiya 26.1.2015.

⁴⁹ UN Security Council 13.7.2015, s. 10.

⁵⁰ UN Security Council 1.5.2015, s. 14 ja 13.7.2015, s. 2; Factiva/ MENAFI 5.7.2015.

⁵¹ HRW 20.9.2015.

⁵² UN Security Council 1.5.2015, s. 5; The Kurdish Globe 14.9.2015.

⁵³ CRS 16.9.2015, s. 17; MailOnline 19.10.2015.

⁵⁴ Iraqi News 6.10.2015; Factiva/ Fars News Agency 30.9.2015.

⁵⁵ UN Security Council 13.7.2015, s. 5; Al Arabiya 28.9.2015.

rikunnassa.⁵⁶ Laajempaa operaatiota Mosulin kaupungin vapauttamiseksi ISISiltä ei ole toistaiseksi näköpiirissä, koska Irakin turvallisuusjoukkojen toimet keskittyvät tällä hetkellä Anbarin läänin. Mosulin operaatio vaatisi myös Bagdadin ja Mosulin välillä sijaitsevan Baijin alueen valtaamista. Mosulin sunnit eivät kaikki toivo shiia- tai kurdijoukkojen vapauttavan kaupunkia, koska pelkäävät heidän suhtautuvan vihamielisesti kaupunkilaisiin.⁵⁷

Yhdysvaltain johtama kansainvälinen koalitio on antanut Irakin joukoille näyttävää ilmatukea. Koalitiolla on pieniä joukko-osastoja esimerkiksi Anbarin läänin sotilastukikohdissa.⁵⁸ Kansainvälinen koalitio kouluttaa myös Irakin turvallisuusjoukkoja, peshmergaa ja sunniheimojen taistelijoita.⁵⁹ Kesäkuussa 2015 Irakissa oli 3100 amerikkalaista ja 1500 kouluttajaa muista maista.⁶⁰

4. Bagdad

Irakin pääkaupungilla, noin seitsemän miljoonan asukkaan Bagdadilla on pitkät moniuskonnolliset ja -etniset perinteet. Kaupungissa on asunut rinnakkain sunni- ja shiia- arabeja, samoin kuin vähemmistöjen edustajia, muun muassa kristittyjä, kurdeja, turkmeeneja, jesidejä, shabakeja, palestiinalaisia ja mandealaisia.⁶¹

Vuosina 2006-8 käydyin sisällissotavaiheen aikana, jolloin shiiojen ja sunnien militiat taistelivat keskenään ja suorittivat monissa kaupunginosissa etnisiä puhdistuksia, Bagdadin sunni- ja shiia-ayhteisöt eriytyivät enenevässä määrin omiin kaupunginosiinsa, osan jäädessä edelleen asumaan vanhoihin sekakaupunginosiin. Konfliktin ja siihen liittyvän pakolaisuuden johdosta Bagdad oli vuoteen 2009 mennessä shiialaistunut merkittävästi aikaisempaan verrattuna, ja sunnit olivat jääneet selkeään vähemmistöön pakolaisuuden vuoksi.⁶²

Bagdadin tilanne on rauhoittunut merkittävästi vuosien 2006-8 sisällissotavaiheen jälkeen. Bagdadin keskustan alueella lopetettiin helmikuussa 2015 monta vuotta kestänyt öinen ulkonaliikkumiskielto, ja turvallisuusvastuu siirrettiin Irakin armeijalta poliisille.⁶³ Ulkonaliikkumiskielto poistettiin, koska Irakin turvallisuuselimet katsoivat ISISin uhan Bagdadille vähentyneen.⁶⁴

Keski-Irakiin 2014 tunkeutunut ISIS ei ole yrittänyt vallata Bagdadia, koska yli puolet Irakin armeijan ja federaatiopoliisin joukoista on sijoitettu pääkaupunkiin.⁶⁵ Lisäksi shiialaiset militiat ovat Bagdadissa vahvasti läsnä turvallisuusjoukkoja tukemassa. Osa militioiden jäsenistä on myös poliisin ja armeijan leivissä.⁶⁶

ISISin solut suorittavat Bagdadin läänissä terroristi-iskuja kuten attentaatteja, kidnappauksia ja tienvarsipommin iskuja.⁶⁷ Iskuja on päivittäin ja ne jakautuvat eri puolille läänin, sekä Bagdadin kaupunkiin että naapurikuntiin (esim. Abu Ghraib, Madain, Mahmoudiya, Taji, Tarmiya).⁶⁸ Bagda-

⁵⁶ UN Security Council 1.5.2015, s. 5; Niqash 11.6.2015; RFE/RL 4.8.2015.

⁵⁷ Carnegie Endowment for National Peace 8.10.2015.

⁵⁸ UN Security Council 13.7.2015, s. 5.

⁵⁹ CRS 16.9.2015, johdanto.

⁶⁰ CRS 22.6.2015, johdanto.

⁶¹ Landinfo 13.2.2015, s. 18.

⁶² Maahanmuuttovirasto 29.4.2015, s. 2; Landinfo 13.2.2015, s. 19; NCCI, July 2015.

⁶³ UN Security Council 1.5.2015, s. 6; IAU, Joint Analysis and Policy Unit, October 2015.

⁶⁴ BBC 5.2.2015.

⁶⁵ The Washington Institute 8.9.2015.

⁶⁶ Landinfo 13.2.2015, s. 7, 10.

⁶⁷ UN Security Council 1.5.2015, s. 6 ja 13.7.2015, s. 5.

⁶⁸ Landinfo 13.2.2015, s. 3, 5; blogi Musings on Iraq, 1.10.2015.

din kaupunkialueella ISISin iskuja on ollut muun muassa sellaisissa kaupunginosissa, joilla shiiamilitioiden läsnäolo on ollut vahva. Iskujen kohteeksi joutuu pääasiassa siviilejä ja turvallisuusjoukkojen jäseniä.⁶⁹

Myös eri alojen ammattilaisia kuten imaameja, heimojohtajia, journalisteja, akateemikkoja ja alkoholin myyjiä on joutunut attentaattien kohteeksi. Shiiamilitiat ovat reagoineet ISISin iskuihin tekeillä summittaisia kostoiskuja sunneja kohtaan.⁷⁰ Irakin uskonjohtajat ja pääministeri Abadi ovat vaatineet sektaarisista väkivaltaisuuksista pidättäytymistä.⁷¹

Bagdadin suurkaupungissa liikenne on vilkasta, virastot, koulut, kaupat ja ravintolat ovat auki, ja pitkäaikaisen ulkonaliikkumiskiellon loputtua ihmiset liikkuvat ulkona yömyöhään. Arjessa on monia rajoitteita, esimerkiksi liikenne on hidasta ja ruuhkia syntyy monien turvallisuusjoukkojen tarkastuspisteiden vuoksi. Ihmiset ostavat naapureidensa kanssa varageneraattoreita, koska sähkökatkokset ovat yleisiä.⁷² Peruspalvelut ovat puutteellisia. Bagdadin työttömyysaste on noin 10 %. Nuorisotyöttömyys on ongelma.⁷³ Taloudellisen kasvun takaamiseksi tarvitaan merkittäviä investointeja Bagdadin viestintä-, energia-, turismi-, ja kuljetusinfrastruktuuriin.⁷⁴

Bagdadin niin kutsutulla vihreällä vyöhykkeellä sijaitsee Irakin hallituksen rakennuksia, parlamentti, ministeriöitä ja ulkomaisia suurlähetystöjä. Vihreälle vyöhykkeelle on ollut rajoitettu pääsy Saddam Husseinin kaatumisen jälkeen. Pääministeri Abadi avasi vihreän vyöhykkeen läpi kulkevan kadun yleisölle lokakuun alussa. Tämä on osa Abadin aloittamia uudistuksia, jotka pyrkivät antamaan hallinnosta avoimempaa kuvaa kansalle.⁷⁵

5. Etelä-Irak

Etelä-Irakin yhdeksän läänin turvallisuustilanne on melko vakaa. Babylonin läänin tilanne on vakaantunut sen jälkeen, kun turvallisuusjoukot valtasivat läänin pohjoisosassa sijaitsevan Jurf al-Sakharin lokakuussa 2014 ISISiltä. Alueen ottaminen haltuun oli Irakin turvallisuusjoukoille prioriteetti, koska Bagdadin pyhiinvaeltajat kulkevat Babylonin läänin läpi Etelä-Irakin shiialaisiin läänihin, muun muassa Kerbalan ja Najafin pyhiinvaelluskeskuksiin.⁷⁶ Shiitit ovat vahvistaneet myös Kerbalan ja Anbarin läänien välistä rajaa ehkäistäkseen ISISin hyökkäyksiä.⁷⁷

Irakin hallitus siirsi shiialaisia PMU-militioita elokuussa Babylonista Anbarin läänin.⁷⁸ Babylonin läänissä on edelleen ISISin solujen toimintaa ja terroristipidätyksiä.⁷⁹ ISIS on tehnyt yksittäisiä pommi-iskuja muualla Etelä-Irakissa. Esimerkiksi Basran läänin Zubairin piirikunnassa tehdyssä iskussa 2.10. sai surmansa 10 henkilöä, ja 25 loukkaantui.⁸⁰ Etelä- ja Keski-Irakissa elävien pienten vähemmistöjen kuten afrikkalaisten ja romanien olosuhteet ovat usein heikot.⁸¹

⁶⁹ Landinfo 13.2.2015, s. 7, 22. Irakin uhritilastoja ovat laatineet säännöllisesti ainakin YK:n Irakin avustusoopperaatio UNAMI (<http://www.uniraq.org/>) ja tutkimusryhmä Iraqi Body Count (<https://www.iraqbodycount.org/>).

⁷⁰ Landinfo 13.2.2015, s. 7, 22.

⁷¹ Maahanmuuttovirasto 29.4.2015, s. 4. UN Security Council 1.5.2015, s. 3, 16; CRS 16.9.2015, s. 29.

⁷² Landinfo 13.2.2015, s. 24; Niqash 9.7.2015, 28.8.2015.

⁷³ NCCI, July 2015.

⁷⁴ IAU, Joint Analysis and Policy Unit, October 2015.

⁷⁵ Factiva/ The Washington Post 6.10.2015.

⁷⁶ blogi Musings on Iraq 19.8.2015.

⁷⁷ Niqash 23.7.2015.

⁷⁸ Factiva/ NINA 12.8.2015.

⁷⁹ Factiva/ MENAFI 29.8.2015.

⁸⁰ BBC 5.10.2015.

⁸¹ MRG 2015, s. 233.

6. Pakolaisuus, humanitaarinen tilanne

YK:n turvallisuusneuvoston mukaan Irakissa tulee ottaa kantaa taloudelliseen ja poliittiseen marginalisaatioon, korruptioon ja sektaarisuuteen. Laillisuusperiaatetta tulisi vahvistaa. Epäviralliset militiat tulisi riisua aseista, ja virallisia turvallisuusjoukkoja tulisi vahvistaa.⁸² Irak tarvitsee kansainvälistä tukea humanitaarisesta kriisistä selvitäkseen.⁸³

Irakin noin 37-miljoonaisesta väestöstä yli kahdeksan miljoonaa tarvitsee YK:n mukaan humanitaarista apua. YK:n mukaan noin 4,4 miljoonan ihmisen ruokaturva on uhattuna koska ISIS hallitsee merkittäviä maanviljelysalueita, 7,8 miljoonaa tarvitsee parempaa terveydenhuoltoa ja 4,1 miljoonalta puuttuu puhdasta vettä ja riittävää saniteettihygieniaa.⁸⁴ Maanviljelyksen ohella ISIS häiritsee merkittävästi öljyntuotantoa valtaamillaan alueilla. Tämä heikentää osaltaan Irakin taloustilannetta.⁸⁵

Irakissa on noin kolme miljoonaa maan sisällä siirtymään joutunutta henkilöitä (IDP). Heistä noin 9 % asuu pakolaisleireissä, ja 30 % asuu vaikeissa olosuhteissa, esimerkiksi vaurioituneissa rakennuksissa, kouluissa tai moskeijoissa. Loput asuvat yksityismajoituksessa, muun muassa sukulaisien ja tuttavien luona. Tuhannet ihmiset ovat paenneet taisteluja Anbarin, Nineven, Salah al-Dinin, Kirkukin tai Diyalan lääneistä.⁸⁶

Pakolaisuuden kohdealueita ovat olleet muun muassa Irakin Kurdistan, jonne on paennut satoja tuhansia ihmisiä muualta Irakista, ja Bagdad, jonne on paennut Keski-Irakin taisteluiden seurauksena ihmisiä Anbarin, Nineven, Diyalan ja Salah al-Dinin lääneistä.⁸⁷ Lokakuussa 2015 Bagdadissa oli noin 600 000 muualta Irakista paennutta henkilöä.⁸⁸ Noin 40 000 oli Bagdadin läänin sisällä siirtyneitä.⁸⁹ YK kertoi toukokuussa 2015, että sillä oli kyky avustaa kuukausittain noin kahta miljoonaa sisäisesti siirtymään joutunutta henkilöä. Apua koordinoitiin YK:n toimistoista Erbilissä ja Bagdadissa.⁹⁰

Vuosina 2014-2015 Bagdadiin on paennut väkeä erityisesti Anbarin, Salah al-Dinin, Kirkukin, Diyalan, Nineven ja Babylonin lääneistä. Noin 60 % arvioidaan olevan sunneja Anbarin läänistä. Heitä onkin asettunut erityisesti Anbarin läänin lähellä sijaitseville Abu Ghraibin, Karkhin ja Mahmoudiyan alueille. Muualta paenneiden tärkeimpiä ongelmia ovat työttömyys ja nousevat asuinkustannukset, monilla on myös terveysongelmia ja vaikeuksia saada lapsia kouluun.⁹¹

Pakolaisleirien kurjat olosuhteet ovat osaltaan syynä koleraepidemialle, josta Maailman terveysjärjestö on raportoinut syys-lokakuussa Bagdadin, Babylonin, Najafin, Qadissiyan ja Muthannan lääneissä. Maailman terveysjärjestö on ryhtynyt toimiin Irakin terveysministeriön kanssa epidemi-

⁸² UN Security Council 1.5.2015, s. 7

⁸³ UN Security Council 13.7.2015, s. 15.

⁸⁴ UN Security Council 13.7.2015, s. 12; IPS 25.8.2015.

⁸⁵ The Washington Institute 8.9.2015; UN Security Council 1.5.2015, s. 12.

⁸⁶ UN Security Council 1.5.2015, s. 12

⁸⁷ MRG 2015, s. 232; Landinfo 13.2.2015, s. 18; UN Security Council 13.7.2015, s. 3.

⁸⁸ IAU, Joint Analysis and Policy Unit, October 2015.

⁸⁹ NCCI, July 2015.

⁹⁰ UN Security Council 1.5.2015, s. 12

⁹¹ NCCI, July 2015; IOM, May 2015.

an taltuttamiseksi.⁹² Koleraan on sairastunut noin 1500 ihmistä, ja ainakin yksi kuolemantapaus on vahvistettu. Epidemian arvellaan tulleen Eufrates-joen vedestä.⁹³

Irakin Kurdistanissa on noin 250 000 syyrialaista pakolaista, joista 94 000 asuu pakolaisleireissä. Miljoonat irakilaiset joutuvat asumaan ISISin tai jonkun muun aseellisen ryhmän kontrolloimalla alueella.⁹⁴ Myös muualla Irakissa on pakolaisleirejä. Monessa pakolaisleirissä, kuten Kirkukin läänin Laylanissa, aletaan puhua pitkittyneestä pakolaistilanteesta. Pakolaisleireillä onkin jonkun verran kauppvoja, kouluja ja pienyrityksiä.⁹⁵

Lähteet

AFP 7.10.2015. *Cholera cases in Iraq top 1,200: ministry*. Osoitteessa (9.10.2015): <http://news.yahoo.com/cholera-cases-iraq-top-1-200-ministry-195210266.html>

Al Arabiya 26.1.2015. *Iraqi forces 'liberate' Diyala from ISIS: officer*. Osoitteessa (6.10.2015): <http://english.alarabiya.net/en/News/middle-east/2015/01/26/Iraq-forces-liberate-Diyala-province-from-ISIS-officer-.html>

Al Arabiya 28.9.2015. *Iraqi tribes ready to join anti-ISIS volunteer forces, says PMU official*. Osoitteessa (9.10.2015): <http://english.alarabiya.net/en/perspective/profiles/2015/09/28/Iraqi-tribes-ready-to-join-anti-ISIS-volunteer-forces-says-PMU-official-.html>

BBC 5.2.2015. *Baghdad curfew ended by Iraq PM Haider al-Abadi*. Osoitteessa (16.10.2015): <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-31146013>

BBC 5.10.2015. *Iraq violence: More than 60 people killed in bombings*. Osoitteessa (15.10.2015): <http://www.iraqinews.com/iraq-war/3-dead-35-wounded-car-bombing-zubair-district-basra/>

Carnegie Endowment for National Peace 8.10.2015. *Can Mosul be Taken Back?* Osoitteessa (9.10.2015): <http://carnegieendowment.org/sada/?fa=61551>

CRS (Congressional Research Service) 22.6.2015. *Iraq: Politics, Security and U.S. Policy*. Osoitteessa (9.10.2015): <http://www.refworld.org/docid/55a4dd1c4.html>

CRS (Congressional Research Service) 16.9.2015. *Iraq: Politics and Governance*. Osoitteessa (7.10.2015): <https://www.fas.org/sqp/crs/mideast/RS21968.pdf>

Ekurd Daily 17.8.2015. *Iraqi Kurdistan News in brief – August 17, 2015*. Osoitteessa (9.10.2015): <http://ekurd.net/iraqi-kurdistan-news-in-brief-august-17-2015-2015-08-17>

Factiva

BBC 7.10.2015. *Iraq: Programme summary of Gali Kurdistan satellite TV news 0800 gmt 7 Oct 15*.

⁹² WHO 28.9.2015; Reuters 23.9.2015; Factiva/ Iran Daily 13.10.2015.

⁹³ AFP 7.10.2015.

⁹⁴ UNHCR 9.7.2015, UN Security Council 13.7.2015, s 12; The Independent 15.3.2015.

⁹⁵ Niqash 25.6.2015.

Fars News Agency 30.9.2015. *Iraqi Forces Win Back 13 New Villages in Kirkuk.*

Iran Daily 13.10.2015. *Cholera infection cases in Iraq passes 1,500 mark: Health ministry.*

MENAFI - The Journal of Turkish Weekly 5.7.2015. *Only five percent of displaced Iraqi Sunnis return home.*

MENAFI - The Journal of Turkish Weekly 29.8.2015. *Iraq - At least 11 Daesh Militants Killed in Anbar.*

NINA (National Iraqi News Agency) 12.8.2015. *The Federal Government Withdraws the Popular.*

The Washington Post 6.10.2015. *Iraq Green Zone opens; barriers linger.*

HRW 20.9.2015. *Ruinous Aftermath. Militias Abuses Following Iraq's Recapture of Tikrit.* Osoitteessa (9.10.2015): <https://www.hrw.org/report/2015/09/20/ruinous-aftermath/militias-abuses-following-iraqs-recapture-tikrit>

IAU, Joint Analysis and Policy Unit, October 2015. *Baghdad Governorate Profile.* Osoitteessa (12.10.2015): <http://www.iau-iraq.org/gp/print/GP-Baghdad.asp>

The Independent 15.3.2015. *Life under Isis: The everyday reality of living in the Islamic 'Caliphate' with its 7th Century laws, very modern methods and merciless violence.* Osoitteessa (15.10.2015): <http://www.independent.co.uk/news/world/middle-east/life-under-isis-the-everyday-reality-of-living-in-the-islamic-caliphate-with-its-7th-century-laws-10109655.html>

IOM, May 2015. *Baghdad Governorate Profile.* Osoitteessa (8.10.2015): http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/Baghdad_governorate_profileMay_2015.pdf

IPS 25.8.2015. *U.N. Aid Agencies Launch Emergency Hotline for Displaced Iraqis.* Osoitteessa (9.10.2015): <http://www.ipsnews.net/2015/08/u-n-aid-agencies-launch-emergency-hotline-for-displaced-iraqis/>

Iraqi Body Count, osoitteessa (7.10.2015): <https://www.iraqbodycount.org/>

Iraqi News 6.10.2015. *Peshmerga announces launching operations to liberate Hawija and Sharqat.* Osoitteessa (16.10.2015): <http://www.iraqinews.com/iraq-war/peshmerga-announces-launching-operations-liberate-hawija-sharqat/>

ISW (Institute for the Study of War) 29.1.2015. *Maliki Attempts to Re-enter Iraq's Security Sphere.* Osoitteessa (8.10.2015): <http://iswresearch.blogspot.fi/2015/01/maliki-attempts-to-re-enter-iraq.html>

The Kurdish Globe 14.9.2015. *Peshmarga regained huge ground from ISIS south of Kirkuk.* Osoitteessa (9.10.2015): <http://www.pressreader.com/iraq/the-kurdish-globe>

The Kurdish Globe 28.9.2015. *Prime Minister Barzani speaks on current situation in Kurdistan Region.* Osoitteessa (8.10.2015): <http://cabinet.gov.krd/a/d.aspx?s=010000&l=12&a=53730>

Landinfo 13.2.2015. Irak: sikkerhetssituation per februar 2015. Belgian maahanmuuttoviranomaisen laatima englanninkielinen käännös: *Topical Note Iraq: Baghdad - the security situation as of february 2015*, osoitteessa (7.10.2015):

http://www.cgra.be/sites/default/files/rapporten/topical_note_baghdad_the_security_situation_as_of_february_2015.pdf

The Long War Journal 21.8.2015. *Islamic State attacks Iraqi troops near Falluja*. Osoitteessa (8.10.2015): <http://www.longwarjournal.org/archives/2015/08/islamic-state-overruns-iraqi-base-near-fallujah.php>

Maahanmuuttovirasto 29.4.2015. *Bagdadin turvallisuustilanne - shiiamilitiat*. Osoitteessa (7.10.2015):

http://www.migri.fi/download/59768_Suuntaus_Bagdadin_turvallisuustilanne_shiiamilitiat.pdf?cb2c4c2130ced288

MailOnline 9.3.2015. *Standing over the bodies of dead ISIS fighters: Kurdish forces drive jihadists back from key oil city of Kirkuk with help of U.S.-led air strikes*. Osoitteessa (19.10.2015):

<http://www.dailymail.co.uk/news/article-2986606/Standing-bodies-dead-ISIS-fighters-Kurdish-forces-drive-jihadists-key-oil-city-Kirkuk-fanatics-execute-20-Iraqis.html#ixzz3p1Mxqd00>

Middle East Eye 28.8.2015. *Iraqi PM announces plan to dismantle Baghdad's Green Zone*.

Osoitteessa (7.10.2015): <http://www.middleeasteye.net/news/iraqi-pm-announces-plan-dismantle-baghdads-green-zone-1821682725>

MRG (Minority Rights Group International) 2015. *State of the World's Minorities and Indigenous Peoples 2015. Events of 2014*. Osoitteessa (6.10.2015): <http://minorityrights.org/wp-content/uploads/2015/07/MRG-state-of-the-worlds-minorities-2015-FULL-TEXT.pdf>

blogi Musings on Iraq 19.8.2015. *How Is The War Against The Islamic State Going?*

Osoitteessa (9.10.2015): <http://musingsoniraq.blogspot.de/2015/08/how-is-war-against-islamic-state-going.html>

blogi Musings on Iraq, 1.10.2015. *Large Drop In Casualties In Iraq 4th Wk Of Sep, But Figures Not Reliable*. Osoitteessa (7.10.2015): <http://musingsoniraq.blogspot.fi/2015/10/large-drop-in-casualties-in-iraq-4th-wk.html>

NCCI (NGO Coordination Committee for Iraq), July 2015. *Baghdad Governorate Profile*.

Osoitteessa (8.10.2015): <http://www.ncciraq.org/images/infobygov/BaghdadGovernorateProfileNCCI.pdf>

The New York Times 16.6.2015. *Offering Services, ISIS Digs In Deeper in Seized Territories*.

Osoitteessa (9.10.2015): http://www.nytimes.com/2015/06/17/world/middleeast/offering-services-isis-ensconces-itself-in-seized-territories.html?_r=0

Newsweek 28.2.2015. *Before the Assyrians Had to Flee ISIS*.

Osoitteessa (9.10.2015): <http://www.newsweek.com/assyrians-had-flee-isis-310331>

Niqash 11.6.2015. *One Year Later: Iraq's Security Crisis, From The Frontlines, In Pictures*.

Osoitteessa (8.10.2015): <http://www.niqash.org/en/articles/security/5026/>

Niqash 25.6.2015. *No Future, No Jobs, One Ambulance: Over 8,000 Displaced Iraqis Suffering Summer Heat In Kirkuk Camp*. Osoitteessa (8.10.2015): <http://www.niqash.org/en/articles/society/5038/>

Niqash 30.7.2015. *The Next Rulers of Iraq? With an Eye on Future, Controversial Militias Perfect Their Political Poses*. Osoitteessa (30.7.2015): <http://www.niqash.org/en/articles/politics/5067/>

Niqash 2.7.2015. *Fighting About Religion and Power: Will Iraqi Kurdistan Ever Get It's New Constitution?* Osoitteessa (8.10.2015): <http://www.niqash.org/en/articles/politics/5045/>

Niqash 9.7.2015. *Food, Family, No Sleep: Baghdad A New City During Ramadan, Thanks to End of Curfew*. Osoitteessa (9.10.2015): <http://www.niqash.org/en/articles/society/5049/>

Niqash 15.7.2015. *On 'Death Road': Civilians Flee Extremist Rule in Hawija, Dodging Check-points And Frontlines*. Osoitteessa (9.10.2015): <http://www.niqash.org/en/articles/security/5054/>

Niqash 23.7.2015. *A Trench, Closed Roads, Soldier Students: Karbala Authorities Obsess About the Terrorists Next Door*. Osoitteessa (12.10.2015): <http://www.niqash.org/en/articles/security/5063/>

Niqash 30.7.2015. *Demolition, Arson, Bloodshed: Yazidi Militias Admit Deliberate Destruction of Arab Villages in Iraq*. Osoitteessa (8.10.2015): <http://www.niqash.org/en/articles/security/5070/>

Niqash 20.8.2015. *Fear and Loathing in Tikrit: 'My Son Ran Away to the Islamic State, Now I'm Living in Hell'*. Osoitteessa (9.10.2015): <http://www.niqash.org/en/articles/security/5102/>

Niqash 27.8.2015. *Missing, Believed Murdered: Extremists in Mosul Release First Public 'Death List' of 2,070 Victims*. Osoitteessa (8.10.2015): <http://www.niqash.org/en/articles/security/5089/>

Niqash 3.9.2015. *Star Wars: Historical Religious Disagreement Turns Political in Iraq*. Osoitteessa (9.10.2015): <http://www.niqash.org/en/articles/politics/5093/>

Niqash 3.9.2015 (2). *Star Wars: Historical Religious Disagreement Turns Political in Iraq*. Osoitteessa (9.10.2015): <http://www.niqash.org/en/articles/politics/5093/>

Niqash 17.9.2015. *Interview With Former Peshmerga Minister: 'Kurdish Troops Must Fight the Islamic State in Mosul, It Will Always Be A Threat'*. Osoitteessa (8.10.2015): <http://www.niqash.org/en/articles/security/5114/>

Niqash 17.9.2015 (2). *Escape from the Islamic State: Iraqis Paying People Smugglers To Get Out of Extremist-Controlled Mosul*. Osoitteessa (9.10.2015): <http://www.niqash.org/en/articles/security/5104/>

Niqash 17.9.2015 (3). *Will Iraq Ever Change? Popular and Political Tide Turning Against PM's Troubled, But Vital, Reforms*. Osoitteessa (9.10.2015): <http://www.niqash.org/en/articles/politics/5106/>

NPR 23.6.2015. *Iraqi Soldiers, Generals Shift The Blame For Battlefield Defeats*. Osoitteessa (9.10.2015): <http://www.npr.org/sections/parallels/2015/06/23/416825931/iraqi-soldiers-generals-shift-the-blame-for-battlefield-defeats>

RFE/RL 21.6.2015. *'He Has Given up Playing:' The Child Soldiers Fighting in Iraq*. Osoitteessa (9.10.2015): <http://www.niqash.org/en/articles/society/5049/>

RFE/RL 4.8.2015. *Kurdish Leader Wants Battle Areas Added to Iraq's Kurdish Region.* Osoitteessa (8.10.2015): <http://www.rferl.org/content/kurdish-leader-wants-battle-areas-added-iraq-kurdish-region/27168325.html>

RFE/RL 13.8.2015. *Abadi Seeks To Seal Sweeping Reforms With Constitutional Change.* Osoitteessa (9.10.2015): <http://www.rferl.org/content/abadi-seeks-seal-sweeping-reforms-with-constitutional-change/27186348.html>

RFE/RL 24.8.2015. *Escape From Mosul: Why Civilians Risk Everything to Flee IS-Held City.* Osoitteessa (8.10.2015): <http://www.rferl.org/content/iraq-islamic-state-risking-everything-to-escape-mosul/27206477.html>

RFE/RL 22.9.2015. *Mosul's Vigilante Brigades Risk It All To Take On IS.* Osoitteessa (8.10.2015): <http://www.rferl.org/content/islamic-state-mosul-vigilantes-take-on-militants/27263070.html>

RFE/RL 13.10.2015. *Political Crisis Escalates in Iraq's Kurdistan Region.* Osoitteessa (15.10.2015): <http://www.rferl.org/content/political-crisis-escalates-in-iraqi-kurdistan/27303307.html>

Rudaw 10.10.2015. *Violent protests rage across Sulaimani province.* Osoitteessa (12.10.2015): <http://rudaw.net/english/kurdistan/101020151>

Stratfor 14.8.2015. *Attempts at Unification Could Divide Iraq More.* Osoitteessa: <https://www.stratfor.com/>

Stratfor 8.9.2015. *Iraq: Turkish Ground Forces Cross Border.* Osoitteessa: <https://www.stratfor.com/>

Stratfor 19.9.2015. *Iraq: Turkish Air Force Strikes PKK Camps.* Osoitteessa: <https://www.stratfor.com/>

Stratfor 13.10.2015. *Iraq: Kurdish Prime Minister Purges Opposition Members From Cabinet.* Osoitteessa (15.10.2015): <https://www.stratfor.com/>

UNAMI. Osoitteessa (7.10.2015): <http://www.uniraq.org>

UNHCR 9.7.2015. *Total number of Syrian refugees exceeds four million for first time.* Osoitteessa (9.7.2015): <http://www.unhcr.org/559d67d46.html>

UN News Centre 14.10.2015. *Iraq: UN envoy expresses concern over growing tension and violence in Kurdistan region.* Osoitteessa (15.10.2015): <http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=52269#.Vh91Z9Lotzk>

UN Security Council 1.5.2015. *Third report of the Secretary-General pursuant to paragraph 6 of resolution 2169 (2014).* Osoitteessa (6.10.2015): <http://www.uniraq.org/images/SGReports/N1511878%20Third%20Report%20of%20the%20Secretary-General%20May%202015%20English.pdf>

UN Security Council 13.7.2015. *Fourth report of the Secretary-General pursuant to paragraph 6 of resolution 2169 (2014).* Osoitteessa (6.10.2015): http://www.uniraq.org/index.php?option=com_k2&view=item&layout=item&id=948&Itemid=517&lang=en

The Washington Institute, Policy Watch 2468, 12.8.2015. *Iraq's Political Crises Could Stall the Anti-ISIS Campaign*. Osoitteessa (9.10.2015): <http://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/iraqs-political-crises-could-stall-the-anti-isis-campaign>

The Washington Institute 8.9.2015. *Devils You Don't Know*. Osoitteessa (9.10.2015): <http://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/devils-you-dont-know>

WHO 28.9.2015. *Cholera – Iraq. Disease Outbreak News*. Osoitteessa (9.10.2015): <http://www.who.int/csr/don/28-september-2015-cholera/en/>